



Sant Jaume d'Olzinelles

Sant Fruitós de Bages

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Olzinelles. Mas Olzinelles s/n (08272 Sant Fruitós de Bages)
Emplaçament Al km.5 de la crta. Del Pont de Cabrianes a Santpedor

Coordenades:

Latitud: 41.77397
Longitud: 1.89717
UTM Est (X): 408343
UTM Nord (Y): 4625269

Classificació

Número de fitxa 08213 - 17
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Romànic
Segle XII
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Tipus de protecció: BCIL
Observacions protecció: BCIL
Número inventari IPA nº 28 de Sant Fruitós de Bages. Declarat BCIN
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 007A00002
Fitxes associades:
[Mas Olzinelles](#)
Autoria de la fitxa Raquel Valdenebro Manrique

Data de registre de la fitxa: dv., 23/09/2005 - 02:00
Autoria de la darrera revisió: María del Agua Cortés Elía. OPC
Data de la darrera revisió: dj., 27/03/2025 - 11:31

Descripció

Es tracta d'una església d'estil romànic bastida el segle XII (1^a meitat), amb les parets llises i desproveïdes d'ornamentacions. La seva simplicitat i monotonia només són trencades per un finestral obert al centre i que presenta les característiques pròpies de l'època: doble esqueixada i acabat amb un arc de mig punt adovellat. La seva planta mostra un edifici molt simple, format per una nau i un absis semicircular al cantó de llevant. La nau està coberta amb volta de canó i l'absis amb volta d'un quart d'esfera. Un simple ressalt interposat entre aquests dos cossos fa la gradació i obre definitivament l'absis. La porta actual d'accés és d'època moderna i se situa al mur de migjorn, però ocupant el mateix lloc que havia ocupat el portal primitiu. D'aquell encara persisteix un tret característic com és l'arc de mig punt adovellat present en el seu acabament. Per últim, a la part superior i a la banda dreta de la porta hi ha una obertura rectangular moderna. El mur de ponent és coronat per un campanar que s'aixeca mitjançant una paret de dues obertures, sense encaixar amb l'estructura del temple. Al mateix mur i sota el campanar hi ha una finestra quadrada que se suma a les reformes de què fou objecte l'edifici. Aquest mur s'uneix al mas que li fa costat per mitjà d'una arcada sobre la qual reposa un cos d'edifici modern. A més dels afegitons descrits, hom desfigurà aquesta església sobrealçant els murs de la nau, reestructurant el mur de ponent i enguixant els paraments interiors, on també va construir-hi un petit cor. A l'inici del mur de tramuntana encara es conserva, a manera de sagristia o capella, la capçalera o santuari pre-romànic del temple anterior. Es tracta d'un petit edifici de planta rectangular, cobert interiorment amb volta de pedra i revestit exteriorment amb una teulada de doble vessant. A l'interior, la coberta presenta una estructura irregular, puix que ha estat feta amb lloses disposades unes damunt les altres. A la part superior i desplaçada un xic del centre hi ha una finestra monolítica d'una sola esqueixada, amb una obertura allargada i d'angles arrodonits. L'aparell és fet amb blocs de pedra desbastats a cops de martell i de mides diferents, que es disposen irregularment, sense formar filades. Encara que aquesta edificació es presenti com una construcció pre-romànica, hi ha certs dubtes al respecte. La construcció sembla que s'adapti a l'edifici romànic com ho demostren els punts de juntura entre ambdues. Aquest fet fa pensar en una possible refecció posterior a partir d'elements originals enderrocats sobre els fonaments subsistents que donen la planta actual. L'absis pre-romànic ha estat remodelat i l'estructura actual no es correspon exactament amb la primitiva.

Observacions:

Inclòs a l'inventari del Patrimoni Arquitectònic de la Generalitat de Catalunya amb els n° 28

Història

Aquesta església era situada dins l'antic terme de la ciutat de Manresa, a la zona del Camp de Bages i al lloc d'Olzinelles. El lloc d'Olzinelles apareix documentat a partir de l'any 978, en una butlla del papa Benet VII al bisbe de Vic, Froia, quan en una delimitació del terme de la ciutat de Manresa apareix el nom d'Alsinelles. L'any 1022, en l'acta de consagració de Santa Maria de Manresa, es torna a dir que el seu terme va per Ulzinellas fins al riu Llobregat. Olzinelles era un predi on el segle X s'aixecà una església pre-romànica, de la qual, en renovar-se l'edifici del segle XII, només ha restat la capçalera, en part remodelada. L'església no és esmentada fins l'any 1086, quan Bernat Bernat empenyorà a Folc Amalric, a la seva muller

Bonadona i al fill, Berenguer Folc, l'alou que tenia al territori de Sant Jaume d'Olzinelles, excepte el que ja havia donat al monestir de Santa Maria de l'Estany, amb la condició que podia redimir l'empenyorament quan volgués. Aquest era compost per la meitat de l'església, la sagrera i terres i vinyes. Tot i que en aquest moment no dóna detalls de l'alou, aquest era compost per la meitat de l'església, la sagrera, la terra i les vinyes. Com que l'empenyorament no es redimia, el 1121 la vídua de Berenguer Folc, Ermengarda, i el seu fill, Bernat, donaren al monestir de Sant Benet de Bages, la meitat de l'església de Sant Jaume d'Olzinelles, les terres i la sagrera. Però al mateix temps, al moment de la seva mort, Bernat, va fer donació a la canònica de l'Estany, a més de la meitat que ja havia donat, l'altra meitat. Per aquest cas, calgué l'arbitri del prior de Sant Pere de Casserres, el qual concedí l'altra meitat a l'Estany. Així, a l'acta de consagració de Santa Maria de l'Estany, de l'any 1133, Sant Jaume d'Olzinelles figurava com a propietat d'aquest monestir. L'abat de l'Estany, per tal de completar el seu domini de la parròquia, el 1420 comprà, a carta de gràcia, al rei Alfons IV la quadra d'Olzinelles en franc alou de 300 florins. El domini de la canònica de l'Estany sobre la parròquia va arribar fins l'any 1592 quan passà a domini episcopal. L'any 1685 tenia com a sufragània l'antiga parròquia de Sant Genís de la Vall dels Horts. Ambdues parròquies eren assistides per un sol rector que no residia en cap de les dues, potser per manca de rectoria. La seva funció com a parròquia la conservà fins el 1903, quan es traslladà aquesta funció al nou temple aixecat a la colònia del Pont de Cabrianes. En aquells moments, Sant Jaume d'Olzinelles restava molt apartat del nucli principal d'habitants que era la colònia, i era difícil assistir als oficis, essent més pràctic aixecar un nou edifici prop de la població.

Bibliografia

BENET I CLARÀ, A. (1985). Història de Manresa. Dels orígens al segle XI. Manresa GANDIA, J.; RUIZ, J. (2001). Sant Fruitós de Bages. Història en imatges 1898-1975. CEB. Manresa. JUNYENT, F.; MAZCUÑAN, A. (1981). " Sant Iscle i Santa Victòria de Bages. Santa Maria Claret. Sant Jaume d'Olzinelles i Sant Valentí" a Les Fonts. Quaderns de Recerca i Divulgació. N° 1 El Bages. Camins del romànica. Col·legi de Doctors i Llicenciats. Manresa. Pàg. 9-18. GAVIN, J.M. (1979). Invenari d'esglésies. Vol 5. El Bages. Pàg. 169-172. SALVADÓ MONTURIOL, J. (2003). Història medieval d'un territori: Sant Fruitós de Bages (segles X-XVI). Ajuntament de Sant Fruitós de Bages. Publicacions de l'Abadia de Montserrat.



